

Ekmek israfı

Mahir ODABAŞI
Millî Eğitim Müdürlüğü
Sivil Savunma Uzmanı

tarafından israfı önlerken, diğer taraftan olası depremlere, savaflara karşı tatbikat yapmış oluruz. Yoksa el bebek gül bebek büyümüş, ömründe hiç bayat ekmek yememiş bir çocuk olası afetlerde, savaflarda eline tutuşturulan üç günlük ekmeği görünce belki de halk tabiriyle burun kıvrıtacak veya tüketirken zorlanacaktır. Örnek vermek gerekirse, herhangi bir yılan, akrep sokmasında panzehir olarak zehirlenmeyi önlesin diye Afrika da yeni doğan çocuklara zehir enjekte ederler.

Ne gariptir ki, bugün dünyanın bir tarafında insanlar açlıktan, diğer tarafında obeziteden ölüyorlar. Veya tıka basa yiyip sonrada zayıflamak için diyetisyenlere koşuyoruz yahut ta kendimize göre formül arıyoruz. Bu bağlamda Rahim Er'in 23.4.2013 tarihli makalesinden şu mini alıntıyı paylaşmak istiyorum. "Eskiden esnaf da memur da evinden sefer tasıyla yemek götürürdü. Sonra sosyal devlet olunca iş yerlerinin öğün verme mecburiyeti geldi. Devrimizde az insan, sefer tası alışkanlığını korumakta. Sefer tasını yıllar sonra yeniden Amerika'da gördük. Orası sosyal devlet değil, yemek, servis, tazminat gibi mecburiyetler yok. İnsanlar, öğleleri ya cadde kenarındaki büfe-arabalardan bir şeyler alıp parklara açılıyorlar veya sefer taslarını açıyorlar. ABD göçmenler ülkesi. Herkes örfü ve âdetiyle gelmekte. "Obez"lik -hiç ihtimal verilmezdi ama Türkiye'yi de tehdit etmekte. Yurdumuzda da bir hayli şişman insan gördük. Tedbir alınmazsa alıp başını gidebilir. Hâlbuki peygamberimiz " Acıkmadan oturma, doymadan kalk. 'diye o günlerden günümüze ışık tutuyor."

Bugün İstanbul'da günlük çöpe atılan ekmek,

Hollanda gibi bir ülkeyi doyurabilecek şekilde. Diğer taraftan Somali gibi birçok Afrika ülkesinde açlıkla mücadele ederken Türkiye'de her gün ortalama 10 milyon 80 bin ekmek çöpe atılıyor. Çöpe atılan ekmeklerin maddi tutarı ise 7 milyon 56 bin lirayı aşılıyor. Keşke fert olarak bir düşünebilsek, bu parayla ne okullar, hastaneler, otoyollar yapılır. Diğer taraftan tabakta bırakılan bir adet pirinç tanesi, Ankara'yı bir öğün besleyebilecek şekilde olduğunu ince hesap yaptığımızda görüyoruz. Bir tarafta maddi bağlamda neler kaybettiğimizi hesap ederken, o bir tarafta Afrika çöllerindeki bir deri bir kemik kalmış insanları ekranlarda görünce manevi bağlamda ne kadar sorumlu olacağımızı bilemiyor ve Yarab, bizleri açlıkla imtihan etme diyoruz.

Yemekhanelerde, lüks otellerde veya bireysel olarak evlerimizde çöpe giden ekmeklerin hesabı verilemeyecek kadar çok. Ne zaman lokanta da yemek yesem, matematik öğretmenim Arslan GÜR SOY Beyi hatırlıyorum. Ortaokul yıllarında :'Çocuklar, siz siz olun lokantaya girdiğinizde ekmeği bölüp bırakmayın. Ya böldüğünüzü bitirin ya da hiç bölmeyin. Çünkü sizin yarımınızı kimse yemez ve çöpe gider.'" diye sıkı sıkı tembih ederdi.

Balkonda kahvaltı yaparken sofrada da rutin zeytin, peynir, reçelle beraber dünden kalma bayat ekmeği gören çocuklarımız "ANNE, YİNE Mİ BAYAT EKMEK?" diye söylenirken, diğer taraftan aşağıda çöp bidonlarını karıştıranları görebiliyoruz. Hemen durumdan istifade " Bak evladım, bizim çöp kenarına bıraktığımız bayat ekmekleri toplamaya çalışan ve şu sofradaki nimetleri bulamayan insanlar var. O halde

bayatta olsa bu nimetin kıymetini bilmeliyiz" diye mesaj verebiliriz.

Gündemde olan ekmek israfıyla beraber genel de; su, elektrik, doğalgaz, benzin, kâğıt, orman, ev eşyamız, sağlığımız, gençliğimiz vs. konularında üzerinde sayfalarca yazı yazılabilecek şekilde maalesef israfımız var. En basiti; mesela misafir gelince holün ışığı sürekli yanar. Niye? Efendim söndürüldüğü zaman ayıp olurmuş(!).Maalesef bazen cimrilikle, israfı karıştırıyoruz.

Özetin Özeti: "Kendine lüzumlu olmayan şeyleri satın alırsan, çok geçmeden muhtaç olduğun lüzumlu şeyleri satarsın" (B. Franklin)

*

POŞETİ SIKI BAĞLAMA

hanım kızım;

çöpe atacağın poşetlere dikkat et,
aman ağızlarını pek sıkı bağlama
çünkü onu da açmaya çalışanlar var
sen ekmeği BAYAT diye çöpe atarken
senden sonraki alıp, çorbasına katar
öyle farklı bir dünya ki, bu dünya,
zengini var, fakiri var, miskini var,
kibirlisi var, mütevazısı var
sağlamı var, sakatı var,
hırlısı var... hırsızı var
vesselam; var.. var.. var
ama ortak bir nokta daha var,
o da her asır halden anlayacak arar
aranan bulunursa bazı belaları savar

Ekmekğin anlamı bizim kültürümüzde nimettir. Nimet ise, özel, değerli, saygı duyulan manasındadır. Bir ekmeğin sofralarımıza ulaşması kolay değildir. Birçok aşamalardan geçer. Şöyle ki, tarla sürülür, tohumluk buğday ekilir, gübresi atılır, olgunlaştığı zaman biçilir, patoza verilir, sapı samanı ayrılır, değirmene götürülür, orada belli aşamalardan geçtikten sonra un olarak fırına getirilir, burada yoğurularak fırına hamur olarak girer pişer ve tezgâhta mis gibi kokusuyla yerini alır. Bazen zamanın çocukları yatarken, biz anne-babalar fırından ekmeği alır sofralarımıza getiririz.

Keşke anasınıfından itibaren o masum çocuklarımızı alıp; bir fırını, bir un fabrikasını gezdirebilsek ve ekmeğin sofralarımıza kadar gelen aşamalarını görsel olarak anlatabilsek. Küçük bir parça ekmeği İsrâf ettiğimizde kimlerin yorulmasına sebep olabileceği mesajını verebilsek. Ümit ederim ki, o çocuk ömrü billah bunu unutmaz ve ekmeği israf etmez.

Başta da ifade etmeye çalıştığım gibi ekmek değerlidir. Bu değerden olsa ki, yaşlılarımız ekmeği taşıırken göbekten aşağıda taşımamaya özen gösterir. Hatta ekmeği poşette sallayarak götüreren bir çocuk görseler, 'yavrum ekmeği aşağıda tutma, o nimettir' diye uyarırlar. Ayakta ekmek yemek zorunda kaldığımızda nimet yere dökülmesin diye cep mendilinin üzerine koyup yemeye özen gösterirler. Sofrada yemek yerken masaya dökülen kırıntılarını ısladıkları parmak ucuyla toplar ve 'evladım nimetin bereketi buradadır' derler.

"Dağ başına kış gelir, insan başına iş gelir" diye bir söz vardır. Bu bağlamda, zengin olsak bile ZAMAN ZAMAN SOFRALARIMIZDA BAYAT EKMEK BULUNDURMALIYIZ. Bulundurduğumuz bu bayat ekmekleri aile boyu tüketmeliyiz. Bu şekilde bir